

Postanowienie z dnia 6 stycznia 2000 r.

II UKN 291/99

Określenie na wezwanie o uzupełnienie braków kasacji w trybie art. 130 § 1 KPC, wartości przedmiotu zaskarżenia w sposób uniemożliwiający jej sprawdzenie nie odpowiada wymaganiom art. 393³ KPC, co oznacza, że na podstawie art. 130 § 2 w związku z art. 393⁵ KPC sąd drugiej instancji powinien odrzucić kasację.

Przewodniczący: SSN Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Maria Tyszel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 stycznia 2000 r. sprawy z wniosku Andrzeja K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o wysokość świadczenia, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 grudnia 1998 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d r z u c i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie wyrokiem z dnia 17 czerwca 1998 r. [...] oddalił odwołanie Andrzeja K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. z dnia 10 lutego 1998 r., odmawiającej wnioskodawcy podwyższenia emerytury poprzez zmianę okresu, z którego zarobki przyjęto za podstawę jej wymiaru.

Apelację wnioskodawcy oddalił Sąd Apelacyjny -Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku wyrokiem z dnia 7 grudnia 1998 r. [...]. Przy bezspornym stanie faktycznym sprawy Sąd ten uznał podstawę prawną rozstrzygnięcia za prawidłową.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy określając wartość

przedmiotu zaskarżenia na kwotę 12.120 zł ponieważ wnioskodawca domaga się emerytury wyższej o 1010 zł miesięcznie.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę co następuje:

Niespornym jest, że organ rentowy decyzją z dnia 26 listopada 1997 r., na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 1997 r. w sprawie zasad wcześniejszego przechodzenia na emeryturę pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz.U. Nr 29, poz. 159) przyznał wnioskodawcy wcześniejszą emeryturę w kwocie 374,63 zł (podwyższoną decyzją z dnia 7 grudnia 1997 r., do kwoty 489,98 zł), obliczoną od dochodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1989 r., tj. w okresie kolejnych 8 lat kalendarzowych, wskazanych przez wnioskodawcę z ostatnich 17 lat kalendarzowych. We wniosku z dnia 10 lutego 1998 r. wnioskodawca domagał się ustalenia podstawy jego emerytury od dochodu, jaki uzyskał w latach 1968-1975.

Kasacja jest szczególnym środkiem zaskarżenia o charakterze ściśle prawnym i ograniczonym zakresie przedmiotowym, podmiotowym i czasowym, a Sąd Najwyższy nie jest sądem powszechnym zwykłej trzeciej instancji. Oznacza to, że nie w każdej sprawie zakończonej wyrokiem (postanowieniem) sądu drugiej instancji przysługuje ten środek odwoławczy. Na mocy art. 393 pkt 1 KPC kasacja nie przysługuje w sprawach o świadczenia, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od pięciu tysięcy złotych. Do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia stosuje się odpowiednio przepisy o wartości przedmiotu sporu co oznacza, że w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się – stosownie do art. 22 KPC – wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi suma świadczeń za jeden rok.

Sąd Najwyższy w swym publikowanym orzecznictwie wielokrotnie wyjaśniał, że w postępowaniu kasacyjnym, w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, w których przedmiotem sporu jest wysokość świadczenia stosuje się przepis art. 393 pkt 1 KPC. Wartością przedmiotu zaskarżenia w tych sprawach jest więc roczna różnica pomiędzy wysokością dochodzoną, a wysokością pobieranego (ustalonego) świadczenia. Przewidziane w art. 393⁵ KPC uprawnienie Sądu drugiej instancji odrzucenia niedopuszczalnej kasacji oznacza, że Sąd ten powinien sprawdzić również wskazaną w kasacji wartość przedmiotu zaskarżenia. W postanowieniu

z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98 Sąd Najwyższy wyraźnie stwierdził, że skoro warunkiem dopuszczalności kasacji w sprawach o świadczenie jest wartość przedmiotu zaskarżenia, to Sąd drugiej instancji jest zobowiązany do jej sprawdzenia. Brak kontroli w tym zakresie prowadziłby do dowolności ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia i nadużywania kasacji. Porównanie wysokości świadczenia żadanego i przyznanego jest jak najbardziej uprawnionym sposobem ustalenia dopuszczalności kasacji z uwagi na art. 393 pkt 1 KPC (OSNAPiUS 1999 r. nr 8, poz. 291).

Wykonując wydane w trybie art. 130 § 1 KPC zarządzenie uzupełnienia kasacji przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, pełnomocnik wnioskodawcy podał jedynie żadaną kwotę bez określenia sposobu jej obliczenia. Sąd Najwyższy zauważa, że określenie w art. 393² KPC kręgu osób uprawnionych do wniesienia kasacji jednoznacznie wskazuje, że intencją ustawodawcy było zapewnienie temu środkowi odwoławczemu odpowiednio wysokiego, profesjonalnego poziomu, a także ochronę Sądu Najwyższego przed lawiną nieporadnie zredagowanych skarg kasacyjnych (tak w postanowieniach: z dnia 14 sierpnia 1997 r., II CZ 88/98 - OSNC 1998 z. 3, poz. 40, z dnia 11 listopada 1998 r., II UKN 309/98). Skład orzekający w pełni podziela ten pogląd. Konieczność wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia należy do rygorów formalnych, które art. 393³ KPC przewiduje dla tego szczególnego pisma procesowego, jakim jest kasacja. Jest oczywiste, a przynajmniej powinno być, dla osób wykonujących zawód adwokata (radcy prawnego), że przy wniesieniu kasacji w sprawie o podwyższenie świadczenia emerytalno-rentowego nie jest wystarczające podanie jako wartości przedmiotu zaskarżenia arbitralnie żadanej kwoty lecz należy również określić sposób jej obliczenia. W rozpatrywanej kasacji należało wskazać wysokość podstawy wymiaru emerytury, jakiej domagał się wnioskodawca oraz matematyczne obliczenia, których wynikiem była wysokość żadanego świadczenia. Uprawnienie sądu drugiej instancji do dokonania sprawdzenia podanej wartości przedmiotu zaskarżenia oznacza obowiązek skontrolowania zarówno danych stanowiących podstawę jej określenia, jak i samego sposobu obliczenia, natomiast nie nakłada na ten sąd obowiązku samodzielnego ustalenia tej wartości, na podstawie materiału stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Określenie, na wezwanie o uzupełnienie braków kasacji, wartości przedmiotu zaskarżenia w sposób uniemożliwiający sądowi jej sprawdzenie nie odpowiada wymaganiu powołanego art. 393³ KPC co oznacza, że na podstawie art. 130 § 2 w związku z art. 393⁵ KPC Sąd drugiej instancji powinien był odrzucić kasację. Wobec stwierdzenia niedopuszczalności

kasacji z przyczyny wyżej omówionej Sąd Najwyższy poza swymi rozważaniami pozostawił zagadnienie niedopuszczalności pisma z dnia 6 maja 1999 r., wniesionego po upływie terminu z art. 393⁴ KPC, nazwanego przez pełnomocnika uzupełnieniem kasacji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 393⁸ § 1 KPC orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====